

3 Modulis: Bendradarbiavimo su šeimomis ir globėjais kūrimas

1-ma mokymų dalis – Pagalba šeimoms skatinant mokymosi veiklą namuose

- 1.1 Įžanga
- 1.2 Metodinių priemonių kūrimas skatinant mokymosi veiklą namuose
- 1.3 Šeimų ir globėjų ruošimas pritaikyti vykdomas darželio veiklas namuose
- 1.4 Vertinimo strategijos

2-tra mokymų dalis – Kaip spręsti situacijas esant kultūrinei įvairovei

- 2.1 Įžanga
- 2.2 Multikultūrinės klasės mokymas
- 2.3 Tarpkultūriniai pedagogų įgūdžiai
- 2.4 Darbas su skirtingų tautybių šeimomis – ką daryti ir ko vengti?
- 2.5 Visapusiško ir teigiamo bendravimo su šeimomis elgesio kodeksas

3-čia mokymų dalis – Kaip įtraukti šeimas ir globėjus į didaktines veiklas

- 3.1 Šeimų ir globėjų motyvavimas
- 3.2 Šeimų ir globėjų įgalinimas ir mokymas
- 3.3 Produktyvaus bendradarbiavimo modelių kūrimas

Bendradarbiavimo su šeimomis ir globėjais kūrimas

1-ma mokymų dalis – Pagalba šeimoms skatinant mokymosi veiklą namuose

Ugdymo įstaiga turėtų būti laikoma ypatinga vieta, kurioje galima išbandyti naujus žmonių santykių ir tarpusavio mainų modelius, paremtus skirtingomis gyvenimo patirtimis. Kiekvienas vaikas turi galimybę stiprinti šeimos ryšius, tuo pačiu skatinant individualų vystymąsi ir asmenybės ugdymą.

Kiekvienas asmuo (mokytojas, tėvas, instruktorius) turi jaustis kaip neatsiejama ir aktyvi ugdymo institucijos sistemos dalis, veikianti bendruomenės švietimo naudai. Todėl, pagrindinė švietimo įstaigos užduotis, kuriant palankią ir skatinančią aplinką, išvystyti realistišką ir įtraukiančią mokymo metodiką su šeimomis.

1.1 Įžanga

Kartais tėvams gali būti sunku suvokti, jog jie yra neatsiejama dalis vaiko švietimo sistemoje. Kai kurie iš jų gali galvoti, kad yra nenaudingi. Kitu atveju, gali manyti, kad ugdymo institucijos sistemoje jie turi aktyvią ir svarbią rolę, kur atsakomybė yra dalijama siekiant bendro tikslo.

1.2 Metodinių priemonių kūrimas skatinant mokymosi veiklą namuose

Pagalba šeimoms skatinant švietimo ir kultūrinės veiklas namuose yra pagrįsta jų dalyvavimu ugdymo įstaigos gyvenime, teikiant aiškią ir suprantamą informaciją, glaudžiai susijusią su įstaigos edukaciniais siūlymais. Ši informacija susijusi su:

- **Laiku, tvarkaraščiu ir mokymo institucijos rutina** (dienotvarkė);
- **Pasaulietišku įtraukimu**, tai reiškia, kad tėvams suteikiama informacija susijusi tiek apie ugdymo institucijos pasaulietišką vaidmenį, tiek apie galimybę pasirinkti su religija susijusius mokymo užsiėmimus;
- **“Maišymu”** tarpusavyje su berniukais ir mergaitėmis iš kitų šalių;
- **Užklasinė veikla** - jos svarba, koku būdu šeimos gali jas rinktis ir kaip veikla yra organizuojama institucijoje);
- **Santykiais tarp mokymo institucijos ir šeimos**: susitikimai ir apklausos, taip pat įvairūs būdai bendradarbiauti dalijantis pastebėjimais, pranešimais ir pan.

Pagrindinė prielaida skatinti bendravimo, pagarbos ir bendradarbiavimo dialogą tarp ugdymo institucijos ir šeimos, - dalintis tautiniais skirtumais siekiant kultūrinio žinių augimo. Ugdymo institucija privalo palaikyti tėvus, skatinti juos pasitikėti savo įnašo potencialu vaiko ugdymo procese. Toks mąstymas leis jiems stiprinti savo sąmoningumą ir ugdyti atsakingą požiūrį į gyvenimo būdą, taikomą namų aplinkoje. Tėvai kartu su savo vaikais atlieka vadinamuosius „ypatingus namų darbus“. Tokių darbų pavyzdžiai yra: pagaminti pyragą, iškepti picą, išspausti apelsinų sultis ar sukurti paprastus dalykus iš perdirbtų medžiagų

pagal tam tikrą mokytojų rekomenduotą modelį.

1.3 Šeimų ir globėjų ruošimas pritaikyti vykdomas darželio veiklas namuose

Ugdymo insitucijoje tėvai, pedagogai, įstaigos darbuotojai ir specialistai susitinka ir dirba kartu siekiant bendro tikslo - užtikrinti subalansuotą vaiko augimą.

Svetingumo sąvoka tampa labai svarbi, nes tai yra pagrindas vystomiems tarpusavio santykiams, dėl šios priežasties tai gali būti naudojama kaip priemonė tėvams suteikti praktinį palaikymą (pvz., formos pildymas, registracija į ugdymo insituciją ir t.t.)

Pradinis taškas turėtų būti grindžiamas stebėjimu, patirtimi, susitaikymu su netikėtumais ir dideliu dėmesiu paprastiems kasdienio gyvenimo dalykams. Derėtų nepamiršti sąvokos „mažiau yra daugiau“ svarbos. Šį ugdymo požiūrį reikia vertinti kaip turtą, pagrįstą pedagogine idėja, kuri dar vadinama „sraigės pedagogika“. (G. Zavalloni, 2009).

Kaip sakė B. Munari, daugiau dalykų įtraukimas yra pakeičiamas paprastų dalykų vertinimu, kas tampa pradiniu tašku, kuriant bendrą strategiją su šeimomis.

Tarpkultūrinis švietimas yra neprivalomas, tačiau jis praturtina ir pedagogą. Tarpkultūrinis ugdymas grindžiamas santykių kompetencija ir tai yra vienas pagrindinių mokytojo įgūdžių.

1.4 Vertinimo strategijos

Vaikų darželiuose vertinimas atlieka formavimo funkciją, kuri turėtų būti laikoma kaip paskatinimas nuolat tobulinti edukacinę veiklą. Taip pat, ji gali padėti mokytojams įsivertinti savo mokymo metodiką.

Mokiniai, mokytojai ir šeimos nariai vertina projektą norint jį patobulinti, naudojant pavyzdžiui:

- simbolius (šypsenėles);
- tekstus, dienoraščius, kt.;
- internetinius tyrimus.

2-tra mokymų dalis – Kaip spręsti situacijas esant kultūrinei įvairovei

2.1 Įžanga

Europos Sąjungos Tarybos dokumente (2018 m. gegužės 23 d.) primygtinai rekomenduojama, jog valstybė narė palaikytų veiksmus, kuriais būtų skatinamas mokymasis visą gyvenimą tam, kad kiekvienas individas galėtų vystyti pamatinius įgūdžius. Valstybė narė turi:

- Gerinti kalbos įgūdžių lygį;
- Skatinti įgūdžių, susijusių su tautybės suvokimu, ugdymą.

Ugdymo insititucija vykdo savo švietimo veiklą pagal kultūros integracijos ir įtraukimo principus, atsižvelgiant į įvairovę, kaip pagrindinę vertybę.

Šeima yra svarbiausia vieta efektyviam vaiko vystymuisi bei kognityvinei vaikų raidai. Šeima yra labai svarbus šaltinis, kuris į ugdymo insitituciją atneša gyvenimo būdų įvairovę, skirtingas kultūras ir religijas. Mokytojai turi suprasti, kad ši įvairovė yra būtina norint pabrėžti ir įvertinti kultūrinius skirtumus.

Kuomet vaikai pradeda lankyti darželį, tėvai tampa atsakingesni ir geriau įsisažmonina savo kaip tėvų pareigas ([Indicazioni Nazionali per il Curricolo, 2012](#)).

2.2 Multikultūrinės klasės mokymas

Dėl imigracijos procesų gausėjimo ir imigrantų skaičiaus didėjimo, būtina sukurti skirtingų kultūrų integracijos sistemą (<https://ec.europa.eu/>).

Ugdymo insititucija yra svarbus integracijos veiksnys, turintis įtakos kuriant atvirą visuomenę ateityje. Projektas grindžiamas idėja, kad „kitoks“ reiškia įvairovę ir turtingumą, o ne pasidalijimą ir baimę.

Svarbu sukurti novatorišką švietimo metodiką, kuri suteiktų vertės multikultūriniais skirtumams.

Pasakų sekimas tampa esminiu metodu, leidžiančiu mokytojams apsvarstyti taikomo mokymo stilių. Šis požiūris padės sukurti bendradarbiavimo ryšius su vietinėmis bendruomenėmis.

2.3 Tarpkultūriniai pedagogų įgūdžiai

2008 m. balandžio 23 d. rekomendacijose yra paaiškinama „kompetencijos“ sąvokos reikšmė. Kaip teigia Duccio Demetrio, socialiniai įgūdžiai tradicinį mokytoją paverčia „tarpkultūriniu tarpininku“ (https://it.m.wikipedia.org/wiki/Duccio_Demetrio), reiškiančiu, jog pedagogas geba peržengti bendrų skirtumų ribas. Mokytojai turi atkreipti dėmesį į šiuos veiksnius:

- požiūrį;
- gyvenimo būdą;
- norus ir jausmus.

Mokymo stilius pagrįstas gebėjimu išklaudyti, prižiūrėti, bendrauti ir būti komunikacijos tarpininku. Mokytojai turi rūpintis vaikais ir jų vidiniu pasauliu, palaikydami ir drąsindami juos. Esant tokiam pedagogų užnugariui, vaikai taps labiau nepriklausomais ir motyvuotais ([Indicazioni Nazionali per il Curricolo, 2012](#)).

2.4 Darbas su skirtingų tautybių šeimomis – ką daryti ir ko vengti?

Edukacinė sistema turėtų apimti tinkamai paruoštus ir motyvuotus pedagogus, malonią ugdymo insititucijos atmosferą, tėvų skatinimą ir bendruomenės įsitraukimą. Šis požiūris yra būtinas norint užtikrinti švietimo sistemos kokybę ([Indicazioni Nazionali per il Curricolo, 2012](#)). Ugdymo insititucija, kurios veikla yra pagrįsta susitikimais ir tarpusavio mainais, gali:

- skatinti aktyvų šeimų dalyvavimą;
- pažindinti su kultūrų svarba;
- sukurti sistemas, kurios palengvintų vaikų iš užsienio, turinčių specialiųjų ugdymo poreikių, integraciją;
- skatinti gimtosios kalbos vartojimą ir pabrėžti kitų kultūrų svarbą;
- skatinti būti atviriems emociniam pasauliui ir suvokti bendrumo svarbą nepaisant žmonių skirtumų;
- atkreipti dėmesį į atitinkamo ir kokybiško švietimo poreikį. Edukacija ir priežiūra yra lengvai prieinami, įtraukianti dalyvavimui ir yra aukštos kokybės. ([Agenda 2030 Indicazioni nazionali e nuovi scenari](#)).

Imigrantų šeimose vyrauja du skirtingi požiūriai į ugdymo insitituciją: galima baimė arba akcentuojama švietimo sistemos svarba. Mokytojai turėtų vengti:

- priversti šeimas prarasti savo etnines šaknis;
- pakeisti vaikų supratimą apie tradicines roles šeimoje;
- priversti juos pamiršti savo gimtąją kalbą;
- nepakankamai įvertinti tradicinio maisto svarbą, kuris galėtų būti naudojamas, kaip priemonė, skatinanti priklausymo jausmą.

2.5 Visapusiško ir teigiamo bendravimo su šeimomis elgesio kodeksas

Atsižvelgiant į tarpkultūrinį požiūrį, skirtingos kultūros gali būti efektyviu mokymosi šaltiniu, pabrėžiančiu skirtingų tautų sugyvenimo kartu svarbą. Tai yra puiki proga kultūriniam žmonių praturtinimui. Graziella

Favaro elgesio kodekse, siekiant integracinės sąveikos, siūlo dešimties žingsnių sąrašą:

- pažinti save;
- suvokti nutolimą nuo savęs;
- suvokti ir pripažinti skirtingus požiūrius;
- identifikuoti skirtumus;
- atpažinti panašumus ir atitikmenis;
- lavinti atvirą ir smalsų požiūrį;
- gebėti „pastatyti save į kito asmens vietą“;
- gebėti valdyti konfliktus;
- gebėti derėtis;
- plėtoti komunikavimo pasekmes ir stebėti pokyčius.

Pagrindinis tikslas yra sukurti palankų klimatą bendradarbiavimui tarp ugdymo institucijos, šeimos ir vietinės bendruomenės. Dėl šios priežasties yra svarbu pasiūlyti ugdymo galimybes, kuriant santykius, kurių esminė paskirtis – įtraukti ugdymo procese dalyvaujančiuosius ir skatinti jų tobulėjimą, užtikrinti ramią gerovę.

“Il bambino che gioca davanti a casa avverte com'è rassicurante affrontare il mondo senza contemporaneamente rinunciare alla protezione presentata dalla casa. Ma perché questo risulti possibile, la madre, affacciandosi alla finestra, dovrebbe poter vedere quello che succede e dove sta giocando suo figlio, dovrebbe poter sentire di che cosa parla e sapere a che gioca con gli altri bambini” (B. Bettelheim)

Tėvai ir vaikai auga kartu eidami tuo pačiu keliu. Vaiko emocinis tobulėjimas yra sudėtingas procesas, kuris turi įtakos jo asmenybės raidai. Kuomet šis procesas vyksta laisvai ir yra apsuptas teigiamomis emocijomis, tėvų rolė būna geriau išpildyta. Jie neturėtų nerimauti, nes savo nerimą gali nesąmoningai perduoti vaikams. Jei tėvai bus tinkamai informuoti apie savo vaiko tolimesnę mokymosi eigą, jie bus labiau atsipalaidavę ir susiformuos palankesnį požiūrį į savo vaikus.

3-čia mokymų dalis – Kaip įtraukti šeimas ir globėjus į didaktines veiklas

3.1 Šeimų ir globėjų motyvavimas

Norint, kad santykiai tarp ugdymo institucijos ir šeimos taptų veiksmingesni ir aiškiai suprantami, galima remtis „Bendros ugdymo atsakomybės susitarimu“ (<http://www.miur.gov.it/>). Šiame susitarime aprašytos ugdymo institucijų, tėvų ir vaikų elgesio normos. (DPR n° 235 del 21/11/2007). Šiame dokumente taip pat pabrėžiama tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo svarba.

Šis susitarimas nėra tiesiog paprastas bendrumo dokumentas. Jis rekomenduoja kultūrinių vertybių dalijimąsi, o tai yra civilinės ir demokratinės koegzistencijos pagrindas.

3.2 Šeimų ir globėjų įgalinimas ir mokymas

Mokytojų nuomone yra du pagrindiniai švietimo poreikiai tarpkultūrinėje aplinkoje: vienas iš jų - bendresnis ir teorinis tarpkultūrinio komunikavimo klausimas, kitas - konkretesnis ir susijęs su švietimo veikla. Šeimų mokymas yra pagrindinis integracijos veiksnys, kuris leidžia joms tapti savarankiškoms.

Žemiau pateiktas elgesio kodeksas parengtas remiantis Mokytojų profesinės etikos kodeksu (<https://www.teachingcouncil.ie/>) ir Pedagogų etikos kodeksu (<https://wp.stolaf.edu/>). Pagal šį dokumentą mokytojas turėtų:

- efektyviai bendrauti su mokiniais, kolegomis, tėvais, ugdymo insititucijos vadovais ir kitais įstaigos bendruomenės nariais. Komunikavimas turėtų būti profesionalus, palaikantis ir skatinantis bendradarbiavimą. Toks bendravimas turėtų būti grindžiamas pasitikėjimu ir pagarba;
- atpažinti ir gerbti mokinių unikalumą, individualumą, išskirtinius poreikius bei skatinti vaikų visapusišką vystymąsi;
- būti rūpestingas, sąžiningas ir pasiryžęs siekti geriausių prižiūrimų mokinių rezultatų; stengtis motyvuoti, įkvėpti ir įvertinti vaikų pastangas bei pasiekimus;
- įsipareigoti išlaikyti lygybę ir integraciją, gerbti ir prisitaikyti prie įvairovės nepriklausomai nuo galimų skirtumų, dėl lyties, šeimos statuso, seksualinės orientacijos, religijos, amžiaus, negalios, rasės, etniškumo, priklausomybės klajoklių bendruomenei, ar nuo socialinės - ekonominės padėties ir bet kokių kitų priežasčių, kurios ateityje gali būti minimos lygybės ir kovos su diskriminacija teisės aktuose;
- siekti kurti pozityvius santykius su mokiniais, kolegomis, tėvais, ugdymo insititucijos vadovais ir kitais įstaigos bendruomenės nariais, kurie būtų paremti profesiniu sąžiningumu ir teisingų sprendimų priėmimu;
- parengti mokymo, mokymosi ir vertinimo strategijas, kurios palaikytų diferencijuotą ugdymą taip, kad būtų išlaikoma visų mokinių savigarba;
- tinkamu metu ir pagarbiai bendrauti su tėvais ar globėjais, atstovaujant mokinių interesus;
- siekti suprasti mokinių švietimo, akademinis, asmeninius ir socialinius poreikius, taip pat studentų vertybes, įsitikinimus ir kultūrinę aplinką.

3.3. Produktyvaus bendradarbiavimo modelių kūrimas

Ugdymo insititucijos ir šeimos tarpusavio santykiai tampa vis svarbesni. Jie turi būti grindžiami vertybių dalijimusi. Tarpkultūrinis požiūris į švietimą turėtų tapti nusistovėjusiu pedagogo veiklos metodu. Mokytojas turi planuoti priemones, padedančias tėvams. Pavyzdžiui, seminarai, kuriuose mokytojai ir tėvai galėtų diskutuoti apie vaikų ir jų šeimų gerovę.

Iš anglų kalbos vertė Ona Ambrazaitytė